

REISVERSLAG

HERFSTREIS 2023 - humanitair bezoek aan de eenzame ouderen in Kroatië

Op maandag 11 september komen wij, Paul Versloot en Marina Molenaars, aan in Jastrebarsko na een reis van een kleine 1.400 kilometer met eigen auto.

Met predikant Nenad hebben wij op dinsdag 12 september afgesproken op het parkeerterrein van de Lidl in Samobor. Veel wegen in Samobor zijn door reparatie opgebroken. Na alle hindernissen en met de nodige stress in mijn lijf ben ik blij op de afgesproken plaats Nenad te ontmoeten. We maken zes voedselpakketten en rijden in Nenads 4 wheel drive auto naar Jarusja, een klein dorpje in de bergen van de Zumberak, waar een vijftal zeer arme ouderen woont.

Het eerste bezoek is bij Angelina en haar man. Zij hebben met hulp van kinderen en kleinkinderen de aardappels uit de grond gehaald. Ze zijn er nog opgewonden van en zo trots op hun oogst. Angelina en haar man hebben geluk met de hulp van hun familie. Bijna geen van de mensen die wij bezoeken heeft hulp van kinderen. De kinderen wonen vaak veel te ver weg om ouders te bezoeken. Angelina heeft voor ons een maaltijd gemaakt en is blij dat we met elkaar eten.

Zij is erg dankbaar voor het voedsel dat zij elke maand mogen ontvangen van predikant Nenad. Wanneer er in het dorp mensen in de knel zitten, brengt zij deze ook bij Nenad door hulp voor hen te vragen.

Ook vandaag worden we naar een dame gebracht die wel wat ondersteuning kan gebruiken. De vijf adressen in Jarusja gaan er dus elke maand zes worden.

In het volgende dorp wonen een dove broer en zus die al meer dan 10 jaar bezocht worden door Nenad en zijn vrouw Zorica. Het echtpaar is voor de meeste ouderen net zo belangrijk als dat hun kinderen zijn. Je ziet zo hier en daar in de wandkast in de huizen een foto van Nenad en Zorica. Het echtpaar heeft in de loop der jaren een mooie band met de mensen opgebouwd.

Ook wij Humaned'ers zijn een bekend gezicht geworden. Wij komen hier ook alweer 10 jaar met goed gevulde tassen voedsel. En vaak ook met kleding en schoenen. Socken en ondergoed zijn zeer welkom. Dit keer hebben we een nieuwe keukenhanddoek in de voedseltassen gestopt. Hier veel dankbare blikken bij ontvangen.

Woensdag 13 september hebben we met Nenad afgesproken bij de Spar in Karlovac. Voor zes adressen voedsel gekocht. Veel fruit dit keer, omdat er aan de bomen en struiken dit jaar niets groeit; er is bijna geen oogst. Wij kopen appels, pruimen en bananen extra naast de standaardproducten die we altijd meenemen. We hebben deze reis nog een extra sponsoring voor wat lekkers in de pakketten.

Bij de Spar drinken we altijd koffie voor we op pad gaan. Met 3 karren overladen met voedsel zitten we dan in de koffiebar. De jongedame die daar werkt herkent me al. Ze roept op afstand: "Madam, cappuccino en americano." Ik knik, lach haar toe en we genieten van onze koffiepauze.

We reizen met onze pakketten naar het zuiden en ons eerste adres is bij Anka in Crnjak. Zij woont net als veel oudjes die we bezoeken ver van de bewoonde wereld. Ook nu Anka slechter ter been wordt hakt ze haar hout nog zelf. Vandaag troffen we haar aan in de schuur waar ze hout bijeen zocht voor de winter. Anka krijgt net als wat meer ouderen in deze omgeving hulp van het Rode Kruis. Eenmaal in de maand komen zij op huisbezoek en nemen wat boodschappjes mee, zoals medicijnen. Soms doet het Rode Kruis ook wat klusjes.

De schaapsherder woont in de buurt van Anka. Wij treffen hem thuis. Hij heeft zijn schapen in de schuur, omdat de zon te warm is vandaag. Paul biedt Milan de schaapsherder een sigaretje aan. Deze heeft hij nog nooit gerookt, maar wil het zeker proberen. Milan is een dankbare man. Hij loopt naar een druivenboom en plukt voor ons wat druiven en hij tovert twee onooglijke gele perziken tevoorschijn en die smaken lekker.

Desa krijgt ook een voedselpakket van ons. Haar knieondersteuning is bijna versleten. Ze laat me dit zien. Als we voor de kerst weer naar haar toe gaan, zal ik nieuwe voor haar meenemen. Het zijn medische hulpmiddelen die zij daar niet kan krijgen.

Bij de familie Buncic ga ik even naar het toilet. Zij zijn de enigen in deze wijk die over een toilet beschikken.

Ons laatste adres is Milica. Voor haar hebben we altijd een zak met kleurrijke wol mee. Zij verstaat de volkskunst sloffen breien en daar heeft ze kleurrijke wol voor nodig. We krijgen met regelmaat breisels van haar mee naar huis.

De mensen die we vandaag bezocht hebben krijgen ook elke maand een voedselpakket van Humaned. Nenad en Zorica verzorgen dit heel trouw. We zijn hen dankbaar dat zij deze inspanning blijven leveren.

Donderdag 14 september verlaten we ons lievelingshotel en rijden naar het westen, waar René met zijn vrouw Helga en zoon Dieter in Pribanji woont. Achter zijn huis heeft hij van de stal een Huis van Gebed gebouwd, waar 6 personen kunnen verblijven. Het huis is voorzien van alle gemakken. Je kan hier heerlijk verblijven en ook helemaal tot rust komen zo in de natuur. De tuin grenst aan de rivier de Kupa. Deze rivier stroomt bij ernstige regenval over, maar is tot op heden niet verder gekomen dan het kruisbeeld in de tuin. Bij het kruisbeeld zitten we elke dag wat te bidden en te mijmeren. We verblijven hier een week en gaan om de dag op pad om mensen te bezoeken en voedselpakketten te brengen. Daar waar nodig wordt ook kleding uitgedeeld.

Vrijdag 15 september gaan we naar Otocac. Dit is 100 kilometer naar het zuiden. We gaan eerst naar de manager van het Rode Kruis, waar we in het voorjaar zo'n goed contact mee hebben gehad. Zij is zo blij en dankbaar voor de hulp die wij bieden aan de mensen in haar werkgebied. Wij hebben wat tassen met kleding bij ons voor de mensen die we in het voorjaar hebben bezocht met haar. We vragen haar deze tassen te brengen bij de mensen, omdat we hier zelf nu niet aan toe komen. Ze is verheugd te zien dat we voor de kunstenaar een bandschuurmachine mee hebben. Dit was in het voorjaar een van zijn hulpvragen. Ze belooft de tassen te brengen.

Wij gaan naar de plaatselijke Lidl om voedselpakketten te maken en starten onze ronde. De mensen die we bezoeken wonen ongelooflijk afgelegen en waar iedereen over praat zijn de wilde dieren die in de nacht naar de huizen komen op zoek naar voedsel. In de bossen zijn ook geen vruchten aan de struiken. Er ligt nergens valfruit wat gegeten kan worden, dus komen de zwijnen, vossen en beren naar de huizen op zoek naar eten. De mensen geven aan dat zij bang zijn en hierdoor slecht slapen.

De woonomstandigheden zijn schrijnend en het is soms te erg om waar te zijn hoe deze mensen moeten leven. We komen bij een zeer magere dame van bijna 80, die haar tweelingzussen van 90 verzorgt. Ze is moe en breekbaar. Ze geeft aan hulp te vragen bij de zorg voor haar zussen, maar niemand geeft gehoor of biedt hulp. Dit thema horen we bij veel adressen: "We vragen hulp, maar niemand doet iets voor ons." Wij hopen deze dag een lichtpuntje te zijn voor deze arme zielen.

Aan het einde van de dag ontvangt René wat foto's van de dame van het Rode Kruis. Zij is vandaag de pakketten naar de mensen gaan brengen. Wat een fijne samenwerking! Dit stemt ons blij.

Zaterdag houden we een rustdag en gaan we naar de Spar om voedselpakketten te maken voor de zondag.

De regering heeft een beperking aangekondigd voor de winkelopeningstijden. Zij gaan de winkels op de zondag sluiten. De prijzen vliegen daar ook de pan uit, waar de regering wat aan gaat doen. Ze gaan de prijzen van 1.000 producten bevroren.

De salarissen van de mensen zijn de helft minder dan bij ons, maar de producten zijn in de supermarkt net zo duur als bij ons. Als wij met volle karren door de supermarkt lopen, kijken mensen ons vragend aan. De kassières danken ons altijd hartelijk na een bezoek. Speelgoed is in de supermarkt onbetaalbaar. En dan is het ook altijd nog plastic flutspul.

Zondag trekken we met René de bergen in. René is predikant geweest bij het Leger des Heils in Terneuzen en heeft twee jaar Majoor Bosshart rond gereden in Nederland. Hij vermaakt ons met mooie anekdotes over de majoor. En we genieten van het prachtige natuurschoon dat Kroatië biedt. René is tevens natuurfotograaf en werkt aan een boek vol prachtige foto's van het natuurschoon rondom Karlovac.

We bezoeken vandaag de vrouw die nu negen maanden weduwe is. Ze heeft haar huis en tuin keurig op orde. Het leven zonder haar man valt haar zwaar. Ook het feit dat haar schoonfamilie die in de buurt woont niets van zich laat horen valt haar zwaar. De stijfkoppigheid binnen de families heeft allemaal te maken met politieke keuzes van jaren terug. Daar hebben wij in Nederland bijna nooit mee van doen. Ze is blij met de zwarte kleding die ik voor haar mee heb. Als weduwe draagt zij alleen nog zwarte kleding.

We rijden naar Anna die bovenop de berg woont. De weg naar Anna was weggespoeld door hevige regenval. René heeft Anna vanaf de kerst al niet meer kunnen bezoeken. Onderweg spreken we de burgemeester en vragen, of de weg weer gerepareerd is. Ja, het is zondag en er wordt vandaag niet gewerkt aan de weg, dus we kunnen naar boven rijden. Anna is zo blij ons te zien. Ze is altijd zo triest gestemd en nu heb ik een lach van haar kunnen fotograferen.

We hebben extra veel eten bij haar achtergelaten. We vragen, of ze genoeg hout heeft voor de winter. “Ja,” zegt ze, “ik heb bomen genoeg, maar ik zoek mannen die dit voor me willen hakken.” Hout kost nu 50 euro per uur hakken. Het was altijd 50 euro per kuub. Anna vertelt dat de houthakkers alleen maar goed hakken, als ze genoeg Rakia schenkt. Als ze teveel schenkt, worden ze dronken en kunnen ze niet meer hakken. Als ze te weinig schenkt, lopen ze weg.

We bezoeken vandaag ook de boer Petar. We treffen hem bij een stenen hok waar een plastic pijp uit steekt. Uit deze pijp komt wat rook. Petar zegt dat hij kookt in dit stenen hok. Bij een volgend bezoek zouden we een elektrisch kookplaatje voor hem mee kunnen nemen. Hij vertelt ons dat hij een stroomaansluiting heeft gekregen en wijst op de meterkast op de buitzijde van zijn muur. Hij heeft dit gekregen door de EU. Hij is er enthousiast over. Nu hoeft hij niet meer bij kaarslicht zijn bijbel te lezen.

Petar heeft een koe en een kalfje. Hij vertelt ons dat hij eenmaal per jaar zijn erf verlaat om in de plaats Jastrebasco zijn boodschappen te doen. Het voer voor de koeien zal hij dan bestellen. Petar ziet er heel vies uit, vangt regenwater op om zich te wassen. Kleding wassen doet hij mijns inziens nooit. Ik vraag me af, of hij zo vies een taxi instapt om zich naar Jastrebasco te laten brengen.

Na de rustdag op maandag rijden we dinsdag naar Slunj. Dat is zo'n 100 kilometer over smalle wegen door prachtige natuur. Het is een sluiproute naar de Plivitce meren. Het is een erg populaire route bij de motorrijders en dat hebben we gemerkt. De mobilhomes hebben deze route ook ontdekt. Bij ons eerste adres is de deur dicht en zijn er geen honden te bekennen. Danica is niet thuis. René belt haar dochter die in Servië woont om te vertellen dat we haar moeder niet aantreffen. "Dat klopt," zegt dochter: "Danica is opgenomen in een bejaardenhuis." Danica is ver in de 80 en dementerende. Voor haar fijn dat er nu voor haar gezorgd wordt. In de buurt van Danica wonen nog 3 oude dames, waarvan twee aan een onbegaanbare weg. We doen een poging over het pad te rijden, maar René rijdt er bijna zijn auto op kapot. We besluiten terug te keren en René gaat een keer een poging doen zonder passagiers en zware voedselpakketten of wij moeten iemand gaan vinden met een terreinwagen.

De laatste dame uit dit gebied kunnen we wel bereiken en is blij ons te zien. We zien tot onze verbazing dat haar huis met camera's wordt bewaakt. Paul en René willen er het fijne van weten. De vrouw vertelt dat haar zoon die in Australië woont deze camera's heeft laten plaatsen. Hij kan zo zijn moeder bewaken. Als zij valt kan hij alarm slaan.

Hij had ook een stevige trapeleuning bij haar trap laten bevestigen. Eindelijk een oudje waar iemand voor zorgt en dat helemaal vanuit Australië.

Deze dame krijgt eenmaal per week bezoek van een dame van het Rode Kruis. Deze brengt flessen met water mee. 20 liter elke week voor consumptie. Verder vangt ze het regenwater op voor de was en het schoonmaken van haar huis. Slunj heeft een burgemeester die goed voor de oudjes zorgt. De burgemeester bepaalt of het Rode Kruis hulp mag geven en aan welke doelgroep. De burgemeester bepaalt ook het budget.

Van Slunj rijden we naar Cetingrad. Daar rijden we naar een dove, hele oude man die afgelegen woont.

Op de foto is zichtbaar hoe wijds het gebied is om zijn huis heen. De oude man ligt op een bank/bed. Hij is blij met ons bezoek, maar houdt zijn hand voor zijn mond, omdat hij geen tand meer in zijn mond heeft.

Ik zie in zijn huis dat de paar spulletjes die hij heeft keurig en schoon aan de kant staan. Dit is ook werk van een Rode Kruis-dame. Ik zie een nieuwe incontinentieluier liggen op een stapeltje brandhout. De man blijft liggen en doet geen poging omhoog te komen. Het is een trieste situatie.

Deze man moet eigenlijk 24 uur per dag verzorging krijgen in een verzorgingshuis. Ik hoop dat de dame van het Rode Kruis wat lekkers kan koken met de spullen uit het voedselpakket. Ik merk aan onze reacties, dat deze schrijnende situatie wat tijd voor verwerking van ons vraagt. Het blijft een tijdje opvallend stil in de auto.

We vervolgen onze rit en maken een zoektocht naar een hele oude dove vrouw in de bossen. René vraagt aan een aardig echtpaar van een vakantieverblijf, of wij al in de buurt van de vrouw zijn. Ja, dat zijn we. We moeten wat terugrijden op het pad en de wielsporen van een jeep zoeken in het gras. En jawel, daar is een bandenspoor. We volgen het bandenspoor en rijden stijl de berg op. Wij stappen uit en gaan te voet verder.

Bij de oude dove vrouw is de deur op slot en we zien haar niet. Pffft, heel de tocht voor niets gemaakt. Via een stapel brandhout kunnen we door haar kamer raam kijken. De vrouw ligt op een bank te slapen. René vraagt nog even, of ik kan kijken of ze nog leeft. De stand van haar hand en de huidskleur is goed, dus ze slaapt gewoon heerlijk. We besluiten de tassen goed afgedekt op een tafel bij haar deur neer te leggen in de hoop dat zij ze snel zal vinden.

Via Vojnic rijden we terug naar het huis van René. In Vojnic woont ons kippenvrouw Milka met haar verstandelijk beperkte zoon Nenad. Milka jubelt van blijdschap, zo blij is ze met onze komst. We hebben een voedselpakket en wat kleding voor hen mee. Ik koop altijd haarverf voor haar als kadootje. Hier is ze zo blij mee.

Milka vertelt dat een week geleden al haar aronia's van de struiken zijn afgegeten door de wilde zwijnen. Milka verbouwt veel aronia's om met deze opbrengsten voer voor haar kippen te kunnen kopen. Elk jaar heeft ze een productie van 25 flessen aroniasap, die ze voor 10 euro verkoopt aan een adres in Karlovac. Nu heeft ze niets en hoe komt ze dan toch weer aan geld voor kippenvoer? Gelukkig hebben wij een fantastische sponsor. Hij heeft haar schade vergoed. Wat is ze opgelucht, verdrietig en dankbaar tegelijk. Wij kregen eieren, een heerlijke droge worst en rauwe ham mee naar huis. En daar hebben we van gesmuld. Milka vroeg, of we ook nog wat te eten hadden voor haar burens en jawel, wij hadden nog een voedselpakket over. Deze werd door de buurvrouw met beide handen en een blij gezicht aangepakt. En zo zat onze dag er met 220 kilometer op de dagteller er op.

Onze missie zit erop. Morgen nemen we een dag rust voor we huiswaarts rijden.

Dank aan Nenad en René dat zij ons met hun four wheel drive auto's bij de mensen hebben gebracht.

Helga en René, bedankt voor het fijne verblijf in het Huis van Gebed.

Dank aan allen die ons ondersteunen in het werk van Humaned. Dank aan de sponsors die door giften en de gaven aan deze eenzame ouderen een lichtpuntje hebben gegeven aan hun dag.

